

Abortutvalget vil endre en femti år gammel lov

Utvalget vil øke grensen for selvbestemt abort til uke 18. Det finnes noen grunner til å la være.

Amerikanerne pleier å si: «Ikke reparer det hvis det ikke er ødelagt». Det samme kunne man kanskje ha sagt om den norske abortloven. Den har vært nær uendret i nesten femti år. Noen mener det er fordi den fungerer godt. Men ikke alle. Den påkrevde nemndbehandlingen mellom uke 12 og 18 kræsjer med praksis.

Selvbestemt abort frem til 12. uke er blitt sett på som et godt kompromiss mellom den gravides råderett over egen kropp og fosterets rettsvern. På et eller annet tidspunkt blir fosteret levedyktig utenfor mors kropp. Akkurat når det skjer, har endret seg siden abortloven ble skrevet. Med dagens medisin og teknologi regnes fosteret som levedyktig allerede ved utgangen av 22. uke i svangerskapet. Derfor er uke 22 yttergrensen for lovlig abort av friske fostre i Norge.

Torsdag fikk helseminister Ingvild Kjerkol (Ap) i hende rapporten fra utvalget som har sett på abortloven i et års tid. Flertallet i utvalget vil endre abortloven. Det foreslår å utvide grensen for selvbestemt abort til uke 18.

Få senaborter. Årsaken er at det i praksis er selvbestemt abort frem til uke 18 allerede i dag. Rett nok må aborter etter uke 12 behandles i en nemnd. Men i fjor ble det utført 651 nemndbehandlede aborter i Norge. Kun ni fikk avslag. Samtlige av

Å | Kommentar

Therese Sollien
Kommentator

Utførte svangerskapsavbrudd i Norge

1980	13 532
1985	14 598
1990	15 552
1995	13 874
2000	14 675
2005	13 991
2010	15 741
2011	15 366
2012	15 229
2013	14 778
2014	14 067
2015	14 033
2016	13 193
2017	12 751
2018	12 391
2019	11 735
2020	11 081

Kilde: Folkehelseinstituttet

disse var søknader om abort etter uke 18. Med andre ord fikk absolutt alle som ba om det, innvilget abort frem til uke 18.

Andelen senaborter er også svært liten. De utgjør rundt 5 prosent av alle selvvalgte aborter. Tallet har holdt seg stabilt. De aller fleste aborter skjer innen uke 10.

Og så er det disse nemndene. Utvalget viser til forskning på kvinners erfaring med nemnd. «Belastende», «meningsløst», «eksamen» og «avhør» er ord som går igjen. Enkelte er frustrerte over at partneren ikke har noen plass i nemndbehandlingen. Kvinner opplever et skjevt maktforhold. Å bli fratatt selvbestemmelse kan påvirke selve valg situasjonen, påpeker utvalget. Andre opplever nemndbehandlingen som en støtte. Det hører med til historien.

Vil reservere seg. Likevel var det to dissenser. Det ene mindretallet i utvalget ville beholde dagens grense for selvbestemt abort ved uke 12. Og det kan det jo være noen gode grunner til. For det første ved å signalisere at abortgrensen er et skille mellom hensynet til mor og fosterets rettsvern. For det andre fordi en abort blir et større inngrep jo lenger ut i svangerskapet det finner sted. For det tredje fordi helsepersonell er med på inngrepet. Jo mer utviklet fosteret er, desto mer belastende kan det være å fjerne det.

I 2021 sa 26 prosent av medlemmene i Jordmorforbundet at de ville reservere seg hvis abortgrensen ble utvidet til 18 uker. I undersøkelsen svarte også halvparten av jordmødrene at de vil bruke reservasjonsretten dersom grensen for selvbestemt abort utvides til uke 22.

Det andre mindretallet i utvalget ønsker nettopp å utvide abortgrensen til uke 22. Partiet SV ønsker det samme. Det er vanskelig å forstå. Ikke fordi antallet aborter så langt ute i svangerskapet vil øke. Det er

det ingen grunn til å tro. Det er en stor belastning å gjennomføre noe slikt. Uke 22 er over et halvgått svangerskap. Men fordi det er på grensen til det tidspunktet der barnet overlever utenfor mors kropp.

Selvbestemt abort frem til levedyktighet utfordrer etikken i abortspørsmålet så alvorlig at det uten tvil kommer til å gjøre abortloven til gjenstand for politisk debatt - igjen og igjen. I verste fall som et forhandlingskort mellom partiene. Det vil være svært uheldig. Abortloven må være forutsigbar og stabil.

Plass til avvik. Det er ingen tvil om at dagens abortlov ble skrevet i en annen tid. Forarbeidet nevner for eksempel at «kvinnens vurderinger kan være impulspregede», som utvalgsleder Kari Sønderland har påpekt. Synet på kvinner og deres vurderingsevne har heldigvis endret seg. Det samme har teknologien. Fosterdiagnostikk er noe helt annet i dag enn den var på 1970-tallet. Av alle aborter som ble behandlet av nemnd i fjor, utgjorde dem med fosteravvik som begrunnelse 66 prosent. Selv er jeg ikke bekymret for at det vil bli noen stor økning i antall aborter etter uke 12 dersom man utvider grensen for selvbestemmelse til uke 18. Tallene viser tydelig at de aller fleste som tar abort, gjør det så fort som mulig.

Men jeg er litt urolig for signalet det kan sende likevel. Selv om det kommer stadig mer effektive metoder for å oppdage det når fosteret har avvik, må det være aksept for å ville ha barnet likevel. Velferdsstaten skal ha plass til det. Det må ikke legges press på foreldre til å la være å bære frem barn som kommer til å kreve litt ekstra.

Tiden har gått fra dagens form for nemndbehandling. Utvalget har rett i at den bør endres. Men det er ikke opplagt at løsningen er å utvide grensen for selvbestemt abort.

NYTT SHOW I SALG NÅ!

LATTER / AKER BRYGGE

SEEFOD PRESENTERER

K FOR KONGSVIK

PREMIERE
24. JANUAR

Latter
PART OF ALL THINGS LIVE

BILLETT- OG BORDBESTILLING: MAIL@LATTER.NO / WWW.LATTER.NO
HOTELPAKKER: 06154 / WWW.SHOWPAKKER.NO

ALL THINGS LIVE

ticketmaster®